

Helsingin Sanomain Säätiö

Projektin loppuraportti

MEDIASTRATEGIAT: PÄÄTTÄJÄT, LOBBARIT JA JOURNALISMI

Projektin johtaja: Anu Kantola, Helsingin yliopisto, Sosiaalitieteiden laitos

Projektin kesto: 1.9.2012 – 31.8.2014

Helsingin yliopistossa sosiaalitieteiden laitoksella toiminut projekti *Mediastrategiat: Päättäjät, lobbarit ja journalismi* tutki yhteiskunnan tärkeimpien päättäjien ja heidän taustayhteisöjensä mediastrategioita: mediaan kohdistuvia vaikutustapoja. Pohdimme mediastrategioiden muutosta journalismin kannalta: miten journalismia pyritään käyttämään oman maineenhallinnan välineenä ja millaisia vaikutusyrityksiä siihen suunnataan? Tutkimus analysoi (i) päättäjien tapoja rakentaa imagoa journalismin kautta ja (ii) selvitti haastattelututkimuksella miten päättäjät ja heidän taustayhteisönsä pyrkivät vaikuttamaan mediaan ja erityisesti journalismiin. Tutkimusta johti dosentti Anu Kantola ja toisena tutkijana oli Lotta Lounasmeri.

Tutkimuksen tulokset jakautuivat kahteen osioon. Ensimmäisessä osiossa analysoimme suomalaisten talouselämän ja politiikan johtajien esiintymisiä julkisuudessa, erityisesti Suomen Kuvalehdessä ja Talouselämässä. Tulokset näyttivät, että päättäjät ovat tulleet voimallisesti julkisuuteen, esiintymisten määrä kasvoi merkittävästi 1970-luvun lopulta lähtien ja tyyli muuttui niin, että johtajat toivat enemmän esille persoonaansa ja puhuttelivat tunteita. Erityisesti yritysjohtajat ovat tulleet esiin kekseliäästi vallankumouksellisella tyylillä, joka poikkeaa selvästi politiikkaa hallitsevasta byrokraattisesta tyylistä. Samalla yritykset näyttävät nousseen hallitsevaan asemaan julkisuudessa esittäen itsensä yhteiskuntaa eteenpäin vievänä ja suuntaa näyttävänä voimana. Kantola on julkaissut tuloksia kirjassa *Matala Valta* (Vastapaino, 2014) sekä *Media, Culture & Society* –lehdessä. Lisäksi *Nordicom Review* –lehdessä 2/2014 ilmestyy artikkeli, jossa tarkastellaan sitä, miten yritysten johtajat käyttävät entistä enemmän hyväkseen erilaisia medioita johtamisessa.

Tutkimuksen toisessa osiossa tarkasteltiin journalismiin suuntautuvia julkisuusstrategioita. Tutkimuksen aluksi haastattelimme suurimpien uutisorganisaatioiden kokeneita toimittajia selvittäen sitä, mistä heihin kohdistuu

eniten painetta ja teimme kyselyn suomalaisille journalisteille mediaan kohdistuvista vaikutusyrityksistä. Haastattelujen ja kyselyn perusteella suuntasimme tutkimuksen viestintätoimistoihin ja siellä työskenteleviin viestinnän ja PR:n ammattilaisiin. Viestintätoimistojen merkitys näyttää kasvaneen ja niitä käytetään yrityksissä, julkissektorilla, puolueissa, etujärjestöissä ja myös kansalaisjärjestöissä median ja julkisuuden hallintaan ja lobbaukseen. Lisäksi ne rekrytoivat innokkaasti sekä journalisteja että politiikan ammattilaisia.

Teimme yhteensä 25 haastattelua vuosina 2013-2014 haastatellen ammattikunnan sisällä eniten arvostettuja viestintätoimistoissa työskenteleviä viestinnän ammattilaisia. Tulokset ovat ensimmäinen kartoitus alan toimintatavoista Suomessa. Kuvaamme ammattilaisten työtapoja ja sitä, miten mediaan pidetään yhteyksiä. Medialle pyritään tarjoamaan mahdollisimman valmista materiaalia. Oma viesti yritetään rakentaa asiasisällöksi eri tavoin, muun muassa tutkimuksella, ajatusjohtajuudella tai koalitioita rakentamalla niin, että journalismin olisi helppo uutisoida asiasta ilman, että viestinnän tarkoitukset ovat selkeästi näkyvissä. Myös henkilökohtaiset yhteydet mediaan ja luottamuksellisten suhteiden rakentaminen ja ylläpito ovat tärkeä osa toimistojen tarjoamia palveluja. Monet ammattilaiset kertoivat havainneensa, että toimituksissa kiire on lisääntynyt ja siksi valmiille juttuideoille on tilausta. Tältä osin tulokset vahvistivat mm. Laura Juntusen tuloksia ns. leikkaa ja liimaa –journalismin lisääntymisestä toimituksissa. Tulokset on julkaistu *Media & Viestintä* -lehden numerossa 3/2014. Lisäksi Kantolalta ilmestyi artikkeli konsulttien käytöstä keväällä 2014 *European Journal of Cultural Studies*issa.

Projektissa työskentelivät Anu Kantola (7kk/2013) ja Lotta Lounasmeri (12 kk/2013-2014). Projektin teki yhteistyötä Suomen Akatemian rahoittaman *Power shifts in agenda setting* –projektin (POSH) kanssa ja rakensi myös kansainvälistä yhteistyötä. Olimme mukana rakentamassa eurooppalaista tutkijaverkoston, johon kuuluu julkisuuden hallinnasta ja lobbaamisesta kiinnostuneita tutkijoita. Lisäksi työskentelimme pohjoismaisessa tutkijaryhmässä, jossa on tutkijoita muun muassa Tukholman, Oslon, Uppsalan ja Århusin yliopistoista. Olemme pitäneet projektin aikana kolme yhteistä tapaamista ja työpajaa Helsingissä, Tukholmassa ja Kööpenhaminassa.

Projektin teki yhteistyötä myös promootiokulttuurin ja brändäyksen tutkijoihin. Projektin mentorina toimi Aeron Davis (Goldsmiths, University of London), joka on promootiokulttuurin tutkimuksen kansainvälisiä kärkinimiä ja vieraili Helsingissä 2013. Projektilla oli vieraana keväällä 2013 myös Melissa Aronczyk (Rutgers University, USA), joka on tutkinut poliittista brändäämistä ja piti workshopin Helsingissä. Kesällä 2014 esitimme paperin *PR & PA Consultants in Finland: new mediators of trust in Finnish political life?* *International Political Studies Association*in (IPSA) konferenssissa Montrealissa. Julkiseen suhdetoimintaan ja lobbaukseen keskittyneen konferenssipaneelin tiimoilta on tarkoitus julkaista

kansainvälinen antologia, johon osallistumme esitelmän pohjalta laaditulla artikkelilla.

Projekti avasi tutkimusalueen, jota on tutkittu Suomessa ja myös muualla verrattain vähän ja tutkimusta on tarkoitus jatkaa samoista teemoista. Journalismi on edelleen ahdingossa ja samaan aikaan erilaiset vaikutusyritykset käyvät entistä ammatillisemmiksi ja hyödyntävät myös uusia medioita, joten aihepiiri on kiinnostava.

Lotta Lounasmeri sai Suomen Kulttuurirahastolta *post doc* -apurahan, jolla Lounasmeri jatkaa tutkimusta projektin teemoista. Valmistelemme kahta artikkelin käsikirjoitusta, joissa esittelemme ja julkaisemme projektin PR-ammattilaisia koskevia tuloksia kansainvälisesti. Tarkoitus on myös jatkaa kansainvälistä yhteistyötä sekä pohjoismaisessa verkostossa että käymällä kansainvälisissä konferensseissa esittelemässä projektin tuloksia ja kehittellä jatkotutkimusta.

JULKAISUT

- Kantola, A. (2014) Mediatization of Power: Corporate CEOs in Soft Capitalism. *Nordicom Review* 2/2014. Ilmestyy joulukuussa 2014.
- Kantola, A. & Lounasmeri L. (2014) Viestinnän ammattilaiset promootioyhteiskunnassa: aktivisteja ja ajatusjohtajia. *Media & Viestintä* 37(3): 3–21.
- Kantola, A. (2014) Emotional Styles of Power: Corporate Leaders in Finnish Business Media. *Media, Culture & Society* 36(5): 578 – 594 .
- Kantola, A. (2014) *Matala valta*. Tampere: Vastapaino.
- Kantola, A. (2014) Branded revolutionaries: circulated gurus as management tools in soft capitalism. *European Journal of Cultural Studies* 17(3): 258 – 274.

KONFERENSSIT JA TYÖPAJAT

- Lounasmeri, L. *PR & PA Consultants in Finland: new mediators of trust in Finnish political life?* Paper presented in a panel *Lobbyists in Contemporary Governance: Strengths and Weaknesses of Pluralist Democracy*. *IPSA 2014*, 23rd World Congress of Political Science, Montreal 19.-24.7. 2014
- Kantola, A. *Scandals and the Silent Processes of Political Power*. Paper presented in a panel *Political Scandals – Journalistic Swings from Overkill to Neglect?* Organized together with Sigurd Allern, Robert Entman, Ester Pollack and Ruth Wodak. *ICA 2013 Conference*, London 17.-21.6.2013.
- Kantola, A. & Lounasmeri, L.: *Media Strategists, Political Consultants and Lobbyists: New Promotional Professionals*. Beyond the Brand, ICA's Popular Communication Division preconference, Lontoo 26.6.2013.

- Kantola, A. *Mediated power: from paternal managers to enthusiastic individuals*. Paper presented in *Media and Passion*, International Conference, Media and Communication Research Department, Lund University, Sweden, 21.3.2013.
- Lounasmeri, L. *Luottamuksen rakentamista uusien keinoin? Poliittisen kulttuurin muutos Suomessa* Kulttuurintutkimuksen päivät, Rovaniemi 29.– 30.11. 2013
- Kantola, A. & Lounasmeri, L. *Lobbying, PR and the media*. Department of Media Studies (JMK), Tukholman yliopisto, 9.9. 2013
- Kantola, A. & Lounasmeri, L. In the business of creating trust: professional PR consultants and lobbyists in Finland. Esitelmä seminaarissa Neo-liberal think-tanks, public affairs consultancies and the commodification of politics, Department of Media Studies (JMK), Tukholman yliopisto, 4. – 5.4. 2013
- Kantola, A. & Lounasmeri, L.: *Strategic Action in Finnish Public Life - Identifying Actors and Practices*. Symposium on Think tanks, lobbying and public communication, University of Bath, 30.10. – 1.11. 2012.
- Kantola, A. *Circulating Revolution in Soft Capitalism*. Paper presented in *Power & Difference, 3rd International Conference*, Tampere 27. – 29.8.2012.
- Kantola, A. *Performances of power: mediatized CEOs in soft capitalism*. Paper presented in the panel *Mediatization: Media, Power and Change*, ECREA 2012, The 4th European Communication Conference, 23-27 October, 2012, Istanbul.
- Lounasmeri: *PR & PA Consultants in Finland: new mediators of trust in Finnish political life?* IPSA World Congress, Montreal, 20.-24.7.2014.

JULKISET ESIINTYMISET

- Kantola: *Medioituuko valta? Näkökulmia promootiokulttuuriin*. Viestinnän tutkimussuuntia luento, Helsingin yliopisto 8.10.2014.
- Lounasmeri: *Organisationernas politiska inflytande*, Svenska Social och Kommunalhögskolan. Luento 12.11.2013
- Lounasmeri: *Media & demokratia*, Viestinnän kurssi Helsingin Avoimessa yliopistossa. Luento 4.11.2013

Mediahaastatteluja ja kirja-arvioita *Matala valta* -kirjasta (mm. päivälehdet, Yle televisio ja radio, Talouselämä, Ulkopoliitikka), haastatteluja lobbaamisesta ja strategisesta viestinnästä (Yliopisto-lehti, Yle Radio 1, Helsingin Sanomat) ja esiintymisiä Korjaamon Kirjamesuilla (30.3.2014) sekä neljässä tilaisuudessa Helsingin kirjamesuilla (23.–24.10.2014).